

МІЖПАРЛАМЕНТСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА*

Валерій Пацкан,

здобувач Інституту законодавства Верховної Ради України

Статтю присвячено міжпарламентському співробітництву Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина. Охарактеризовано міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Міжпарламентського союзу, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі. Визначено вплив Парламентської Асамблеї Ради Європи на забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні.

Ключові слова: міжпарламентське співробітництво, Верховна Рада України, Міжпарламентський союз, Парламентська Асамблея Ради Європи, Парламентська Асамблея Організації з безпеки і співробітництва в Європі, забезпечення прав та свобод людини і громадянина, права людини.

У контексті сучасних глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, еволюції України як правової і демократичної держави, формування громадянського суспільства, важливого значення набуває дослідження проблематики міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина. Після здобуття незалежності України розпочалася активна діяльність Верховної Ради України із налагодження міжпарламентського співробітництва, значна увага в процесі якого приділяється проблематиці забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Дослідження проблематики міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина має важливе практичне значення для подальшого реформування законодавства України в контексті

розбудови України як демократичної і правової держави. Тому дослідження проблематики міжпарламентського співробітництва є важливими для розвитку науки конституційного права. Саме тому, автор статті ставить за мету охарактеризувати міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та його роль в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина. Завданнями даної статті є: охарактеризувати міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Міжпарламентського союзу; проаналізувати міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Парламентської Асамблеї Ради Європи; визначити вплив Парламентської Асамблеї Ради Європи на забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні; проаналізувати міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Парламентської Асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі.

* Стаття друкується в авторській редакції

Проблематика міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема: Ю. Ю. Бойка, В. М. Довганя, О. В. Ковалья, В. Ю. Пескова, С. А. Хабарова.

Міжнародне співробітництво держав у формі міжпарламентського співробітництва у сфері забезпечення прав та свобод людини та громадянина є важливим чинником прогресивного їх розвитку і можливістю громадян відстоювати свої інтереси. Правове забезпечення прав та свобод людини і громадянина потребує налагодження всього механізму правового регулювання таких відносин, які включають і міжпарламентське співробітництво. Так демократизація міжнародних відносин із зростанням регулюючої ролі міжпарламентських організацій, розвиток міжнародних стандартів у сфері прав людини, спричинили важливість дослідження даного питання. Україна бере участь у понад півтора десятках міжпарламентських організацій, зокрема: Міжпарламентському Союзу, Парламентській Асамблеї Ради Європи (далі — ПАРЄ), Парламентській Асамблеї Організації з Безпеки і Співробітництва в Європі (далі — ПА ОБСЄ). Все це обумовлює потребу у дослідженні розвитку міжпарламентського співробітництва України, як у межах міжнародних міжпарламентських організацій, так і поза ними.

Першою організацією міжпарламентського співробітництва був Міжпарламентський Союз (далі — МПС), створений 1889 року. Він став першим постійним форумом з проведення багатосторонніх політичних переговорів. Розвиваючи концепції миру та міжнародного арбітражу, МПС заклав підвалини сучасної форми інституціалізованого багатостороннього співробітництва та сприяв створенню відпо-

відних інституцій на міжурядовому рівні — Ліги Націй та пізніше — Організації Об'єднаних Націй. Корисною була роль МПС і в утворенні нинішнього Міжнародного Арбітражного Суду в Гаазі. За роки існування МПС його восьми керівникам було присуджено Нобелівську премію миру[1].

Незважаючи на свій неурядовий статус, МПС став значним кроком у розвитку і розбудові сучасної системи міжнародного міжпарламентського співробітництва. МПС запровадив практику третейського арбітражу для вирішення міждержавних спорів, сприяв скликанню Гаазьких конференцій 1899 р. та 1907 р. Попри те, що рішення МПС мали рекомендаційний характер, понад сторічний період існування цієї організації свідчить про її виключну важливість. Політична безсторонність і універсалізм вважалися основними принципами Міжпарламентського союзу з часу його заснування. Навіть, коли Німеччина і Японія вийшли з Ліги Націй, парламентські групи цих країн продовжували брати участь у роботі Міжпарламентського союзу[2, с. 152–154].

Міжпарламентський Союз — це всесвітня організація національних парламентів. Членами цієї організації є на сьогодні 162 парламенти світу. МПС є, насамперед, політичним форумом членів національних парламентів, це унікальна інституція, яка на регулярній основі збирає парламентарів з різних країн, що представляють різні політичні ідеології. Під час заходів МПС законодавці парламентів-членів організації обмінюються досвідом, вивчають шляхи двосторонньої, регіональної та глобальної співпраці, а також узгоджують свої дії. МПС також влаштовує різноманітні глобальні та регіональні заходи, присвячені конкретним темам, а також проводить засідання спеціалізованих органів. МПС обстоює політичні переговори у вигляді відкритого багатостороннього діалогу парламентської дип-

ломатії як засіб запобігання конфліктам та їх врегулювання. Ним утворені, спираючись на попередню ініціативу в Європі, конкретні механізми зміцнення безпеки та співпраці в Середземномор'ї, а також на Кіпрі та Близькому Сході.

Організація висловлює погляди та позицію світової парламентської спільноти щодо питань, які становлять міжнародний інтерес, у вигляді резолюцій та звітів, а також формулює рекомендації щодо парламентських заходів. МПС також приймає Декларації з актуальних проблем глобального виміру. Зокрема, МПС прийняла Квебекську декларацію [3] 2012 р., у п. 4 якої зазначено, що всі люди повинні мати можливість повною мірою користуватися своїми рівними і невід'ємними правами, закріпленими в Загальній декларації прав людини та інших угодах і стандартах з міжнародних прав людини та гуманітарного права. В лімітуванні чи обмеженні будь-якого з цих прав повинна бути необхідність, вони повинні бути тимчасовими, пропорційними та відповідати захисту інших прав людини.

Важливе значення має також Резолюція МПС «Доступ до охорони здоров'я як першочергове право: роль парламентів у вирішенні ключових питань щодо забезпечення здоров'я жінок та дітей» [4], прийнята 126-ою Асамблеєю МПС у м. Кампала 5 квітня 2012 року, у п. 5. якої закликано парламенти уважно слідкувати за внутрішньої імплементацією міжнародних і регіональних інструментів в галузі прав людини з метою забезпечити, щоб усі відповідні зобов'язання та рекомендації, у тому числі що випливають із Загальної декларації прав людини, Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Конвенції про права дитини, повністю виконувались та дотримувались на всіх урядових рівнях.

МПС сприяє співпраці між чоловіками й жінками в політичному житті.

Він веде вичерпну базу даних про участь жінок в політиці, влаштовує дискусії та започатковує дослідження з метою оцінки досягнень, пропонує шляхи подальших дій, направлених на досягнення рівноправних та конструктивних гендерних стосунків у політиці.

МПС належить до офіційних міжнародних організацій, що тісно співпрацюють з системою Організації Об'єднаних Націй. Він утворює в ООН парламентський вимір, заохочуючи національні парламенти та їхніх членів до участі у заходах ООН, надаючи ООН парламентську підтримку на міжнародному рівні. МПС організовує регулярні парламентські слухання за участю чільних посадовців ООН у її штаб-квартирі.

Діяльність МПС щодо забезпечення прав людини, включаючи права самих парламентаріїв, охоплює ініціативи з прискорення ратифікації міжнародно-правових документів з прав людини та їх імплементації на рівні окремих країн, дискусії з тематики прав людини та сприяння контактам і обмінам інформацією між парламентами. У 1976 році МПС заснував Комітет з людських прав парламентаріїв для розслідування скарг про порушення людських прав членів парламентів. Більшість справ, розглянутих Комітетом, стосувалися парламентаріїв, яких позбавили мандата, залякували, переслідували, позбавляли свободи, піддавали тортурам або й убили через те, що ті скористалися своїм правом на свободу слова[1].

На початку XXI ст. регіональні міжпарламентські організації та органи, а також квазіпарламентські органи міжнародних організацій, стали важливим чинником розвитку сучасних міжнародних відносин, покликаним створити нормативно-правову базу для конструктивної міжнародної парламентської співпраці [5, с. 200].

Особливістю міжпарламентського співробітництва саме на регіональному

рівні є його більша ефективність для конкретних країн-членів таких міжпарламентських об'єднань. При цьому міжпарламентськими можуть бути, як органи міжурядових організацій, так і організації у цілому [6, с. 14].

На сучасному етапі існують два суб'єкти, які здійснюють міжпарламентську та квазіпарламентську діяльність на універсальному рівні — Міжпарламентський Союз та Генеральна Асамблея ООН (ГА ООН). Обидва вони мають свої недоліки, які містяться в їх статутах: перший є неурядовою міжнародною організацією, проте займається саме міжпарламентською діяльністю, друга — представляє держави, проте в безособовій формі, шляхом направлення делегацій, до складу яких представники парламентів, як правило, не входять [7, с. 98].

Україна бере також участь в регіональних європейських органах міжпарламентського співробітництва, зокрема — ПАРЕ та ПА ОБСЄ. В цьому контексті доцільно розглянути міжнародно-правові аспекти участі України в регіональних європейських міжпарламентських установах. Одна з них за статутом чітко визначена як орган міжнародної міжурядової організації — ПАРЕ, інша є «парламентським виміром» ОБСЄ. Членство в обох організаціях сприяло розв'язанню складних проблем, які постали перед Україною на шляху її демократичного розвитку [8, с. 195].

Україна співпрацює з ПАРЕ, що є одним з двох головних статутних органів Ради Європи і представляє інтереси основних політичних партій державах-членів Організації. В рамках Асамблеї здійснюють співробітництво представники парламентських структур 47 держав, що входять до складу Ради Європи. Вона розглядає актуальні і перспективні питання, які торкаються проблем сучасного суспільства і різних аспектів міжнародної політики. Асамблея обирає Генерального секретаря Ради Європи, його заступни-

ка, Генерального секретаря Парламентської асамблеї, суддів Європейського суду з прав людини, а також Комісара з прав людини [9, с. 14].

Відповідно до Статуту РС та Регламенту ПАРЕ у Верховній Раді України на основі пропозицій депутатських груп і фракцій формується Постійна делегація (12 членів та 12 заступників), яка бере участь у роботі ПАРЕ [10].

Процес виконання Україною зобов'язань, взятих при вступі до Ради Європи, виявився більш складним, ніж прогнозувалося, оскільки Україна була не готовою для швидкого переходу до високих правових стандартів європейських демократій. ПАРЕ декілька разів була готова розпочати процедуру призупинення членства України в Раді Європи через невиконання у визначений трирічний термін суттєвих зобов'язань та затримку з прийняттям низки законодавчих актів [11].

Отже, основним впливом ПАРЕ на забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні було реформування законодавства України відповідно до вимог демократії, верховенства права і дотримання прав людини, відповідно до взятих Україною зобов'язань на себе згідно з Висновком № 190 (1995) [12] під час вступу до Ради Європи, зокрема, було прийнято Конституцію України, скасовано смертну кару, прийнято нові Кримінальний, Цивільний, Кримінально-процесуальний та Цивільно-процесуальний кодекси України, визнано юрисдикцію Європейського суду з прав людини, запроваджено європейські принципи місцевого самоврядування.

ПАРЕ приділяє значну увагу також активізації міжнародних зусиль для вирішення актуальних проблем у сфері забезпечення прав людини, зокрема проблемі корупції в судовій системі присвячена Рекомендація ПАРЕ 1896 (2010) [13], а проблематиці захисту свободи слова та інформації в мережі Інтернет та онлайн ЗМІ присвячена Рекомендація 1998 (2012) [14].

Україна бере також участь і в роботі Парламентської Асамблеї ОБСЄ. До її складу входять 323 депутати парламентів 57 держав-учасниць ОБСЄ, з них — 8 депутатів від України. Основним завданням Асамблеї є сприяння міжпарламентському діалогу, який відіграє важливу роль у загальних зусиллях з реагування на виклики та загрози миру і стабільності. ПА ОБСЄ може також виконувати й інші важливі завдання, сформульовані в преамбулі правил процедури Асамблеї, у тому числі: давати оцінку ходу здійснення державами-учасниками цілей ОБСЄ; створювати й сприяти розвитку механізмів запобігання та врегулювання конфліктів [15].

Основними органами ПА ОБСЄ є Постійний комітет, Бюро, три загальних комітети, Президент, Генеральний секретар і Міжнародний секретаріат. У міжсесійний період Постійний комітет і Бюро проводять підготовчу роботу до сесій Асамблеї та забезпечують її ефективне функціонування.

На щорічній сесії ПА обирає Президента, який діє як вищий представник Асамблеї, та головує на її засіданнях [16]. Нині Президентом ПА ОБСЄ обрано І.Канерва (Фінляндія), у своїй діяльності він звертає увагу на актуальні проблеми в країнах-членах ОБСЄ, зокрема, щодо мирного вирішення конфлікту на сході України [17].

З метою зміцнення демократії ПА ОБСЄ реалізує різні програми, включаючи програму спостереження за виборами, проводить семінари, а у кризові регіони направляються делегації для виконання спеціальних місій.

Україна бере також участь в міжрегіональних організаціях міжпарламентського співробітництва (МПА СНД, ПА ЧЕС, ПА ГУАМ). МПА СНД — це орган СНД для сторін Конвенції 1995 р. та міжпарламентська організація («організація-сателіт» СНД) — для сторін Угоди 1992 р. Позитивним аспектом для України в МПА СНД є участь у розробленні актів «модельного законо-

давства», які мають у подальшому використовуватися при розробці національних законодавчих актів. ПА ЧЕС та ПА ГУАМ є міжпарламентськими організаціями-сателітами відповідно ЧЕС та ГУАМ. Також Верховна Рада України здійснює міжпарламентське співробітництво з парламентами окремих зарубіжних країн на двосторонній основі.

Отже, міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України відіграє важливу роль в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина в Україні.

Можна констатувати наявність двох основних напрямів розвитку парламентаризму в рамках міжнародних організацій — розширення та поглиблення. Розширення, тобто міжпарламентське співробітництво, виходить за рамки міжнародної організації. А поглиблення характеризується посиленням парламентарної складової міжнародної організації та розширенням компетенції останньої. Розвиток міжпарламентської співпраці рухається шляхом посилення юридичної сили рішень, що приймаються міжпарламентськими організаціями.

Поширення міжпарламентських організацій пов'язане з тим, що регіональна інтеграція сприяла формуванню міжпарламентських органів. Міжпарламентські організації сприяють обміну позитивним досвідом парламентаризму і розбудови держави між своїми членами, вони здійснюють вагомий внесок у зміцнення парламентської демократії та належне забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Існують перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку, зокрема, щодо: двостороннього міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України; міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та ПА ОБСЄ; міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та ПАРЄ.

Отже, в даній статті охарактеризовано проблематику міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини і громадянина. ♦

Список використаних джерел

1. Міжпарламентський Союз: інформаційна довідка Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату Верховної Ради України [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1723_IPU_General_Info.htm.
2. Коваль О. В. Акти внутрішнього права в діяльності міжпарламентських організацій / О.В. Коваль // *Наука і правоохоронна.* — № 4. — 2009. — С. 152–154.
3. Квебекська декларація Міжпарламентського союзу від 26 жовтня 2012 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1727_Quebec_Declaration_UKR.htm.
4. Доступ до охорони здоров'я як першочергове право: роль парламентів у вирішенні ключових питань щодо забезпечення здоров'я жінок та дітей: Резолюція прийнята 126-ою Асамблеєю Міжпарламентського Союзу від 5 квітня 2012 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1726_3Cmt-res_ukr.htm.
5. Коваль О.В. Співробітництво України з Парламентською Асамблеєю Ради Європи / О.В. Коваль // *Соціально-правові реформи в незалежній Україні: досягнення, проблеми, перспективи* / За заг. ред. В.О. Зайчука. — К.: Інститут законодавства, 2009. — С. 194–201.
6. Довгань В.М. Правовий статус Європейського Парламенту в системі органів Європейського Союзу: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / В.М. Довгань ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2006. — 18 с.
7. Хабаров С.А. Европейские парламентские организации (правовые аспекты) / С.А.Хабаров // *Государство и право.* — 1997. — №1. — С. 92–99.
8. Коваль О.В. Співробітництво України з Парламентською Асамблеєю Ради Європи / О.В. Коваль // *Соціально-правові реформи в незалежній Україні: досягнення, проблеми, перспективи* / За заг. ред. В.О. Зайчука. — К.: Інститут законодавства ВРУ, 2009. — С. 194–201.
9. Песков В.Ю. Федеральное Собрание и межпарламентское сотрудничество: опыт западных и российской политики / В.Ю.Песков // *Социально-гуманитарные знания.* — 2011. — № 10. — С. 299 — 304.
10. Парламентська Асамблея Ради Європи: довідка [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1304_PACE_inf.htm
11. Участь Постійної делегації Верховної Ради України у роботі Парламентської асамблеї Ради Європи [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1305_Delegation_activity_2010.htm.
12. Висновок № 190 на заяву України про вступ до Ради Європи: ухвалений Парламентською Асамблеєю Ради Європи від 26 вересня 1995 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://www.coe.kiev.ua/uk/dogovory/N190\(1995\).html](http://www.coe.kiev.ua/uk/dogovory/N190(1995).html).

13. Рекомендація ПАРЄ 1896 (2010) Корупція в судовій системі [Електронний ресурс] // Режим доступу:
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1047_rec_1896.htm.
14. Рекомендація ПАРЄ 1998 (2012) Захист свободи слова та інформації в Інтернет та онлайн ЗМІ [Електронний ресурс] // Режим доступу:
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1470_rec_1998.htm
15. Правила Процедури ПА ОБСЄ [Електронний ресурс] // Режим доступу:
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/697_OSCE_PA_Rules_of_procedure.htm.
16. Парламентська Асамблея Організації з безпеки і співробітництва в Європі: інформаційна довідка [Електронний ресурс] // Режим доступу:
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/689_OSCE_PA.htm
17. Kanerva Ilkka. OSCE facing its greatest modern challenge with Ukraine crisis, Parliamentary Assembly President tells Foreign Ministers: Press Releases, Basel, 4 December 2014 [Електронний ресурс] // Режим доступу:
<http://www.oscepa.org/parliamentary-diplomacy/helsinki40/project-news/press-releases/2040-osce-facing-its-greatest-modern-challenge-with-ukraine-crisis-parliamentary-assembly-president-tells-foreign-ministers>.

Надійшла до редакції 24.11.2014 року

Пацкан В. Межпарламентское сотрудничество Верховной Рады Украины и его роль в обеспечении прав и свобод человека и гражданина. Стаття посвящена міжпарламентському співробітництву Верховної Ради України та його ролі в забезпеченні прав та свобод людини та громадянина. Охарактеризовано міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Міжпарламентського союзу. Проаналізовано міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Парламентської Асамблеї Ради Європи. Визначено вплив Парламентської Асамблеї Ради Європи на забезпечення прав та свобод людини та громадянина в Україні. Проаналізовано міжпарламентське співробітництво Верховної Ради України та Парламентської Асамблеї Організації по безпеці та співробітництву в Європі.

Ключевые слова: міжпарламентське співробітництво, Верховна Рада України, Міжпарламентський союз, Парламентська Асамблея Ради Європи, Парламентська Асамблея Організації по безпеці та співробітництву в Європі, забезпечення прав та свобод людини та громадянина, права людини.

Patskan V. Inter-parliamentary cooperation of Verkhovna Rada of Ukraine and its role in ensuring of the rights and freedoms of human and citizen. Research issues of inter-parliamentary cooperation of Verkhovna Rada of Ukraine and its role in ensuring of the rights and freedoms of human and citizen has practical importance for further reform of the legislation of Ukraine in the context of the European integration of Ukraine, Ukraine's international cooperation, development of Ukraine as a democratic and legal state.

International cooperation of countries in the form of inter-parliamentary cooperation in the field of ensuring of the human rights and freedoms are an important factor in their progressive development and the ability of citizens to defend their rights.

Legal protection of rights and freedoms of human and citizen needs adjustment mechanism of regulation of all such relationships that includes inter-parliamentary cooperation. Democratization of international relations with growth regulatory role of inter-parliamentary organisations, the development of international standards on human rights are determined the importance of the research of the problematic of that issue. Ukraine is a member of more than a dozen inter-parliamentary organisations, including: Inter-Parliamentary Union, Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), the Parliamentary Assembly of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE PA).

Ukraine is a member of Inter-parliamentary Union. Ukraine also takes a part in the regional inter-parliamentary cooperation, in particular — PACE and OSCE PA.

The main influence of the PACE on the ensuring of the rights and freedoms of human in Ukraine are on the reform of the legislation of Ukraine in accordance with the requirements of democracy, rule of law and human rights, in accordance with obligations of Ukraine taken during the entering to the Council of Europe, passes of the Constitution of Ukraine, abolished of the death penalty, passes of new Criminal Code, Civil Code, Criminal Procedure Code and the Civil Procedure Code of Ukraine, recognised the jurisdiction of the European Court of Human Rights, implementing of European principles of local self-government.

It can be noted that there are two main directions of the development of parliamentary in international organisations — extension and deepening. Extension means that inter-parliamentary cooperation beyond the scope of an international organisation. Deepening characterised of increasing of the parliamentary component of international organisation and increasing of its duties. The development of inter-parliamentary cooperation characterised of strengthening of the legal power of decisions passes by inter-parliamentary organisations.

Spreading of inter-parliamentary organisations connect with processes of regional integration which determines the formation of inter-parliamentary cooperation. Inter-parliamentary organisations provide the sharing of parliamentary practice and state-building practice among its members. Inter-parliamentary organisations help to the strengthening of parliamentary democracy and protection of the rights and freedoms of human and citizen.

There are perspectives for further research in this area, including: bilateral inter-parliamentary cooperation of the Verkhovna Rada of Ukraine; inter-parliamentary cooperation of the Verkhovna Rada of Ukraine and the OSCE PA; inter-parliamentary cooperation of the Verkhovna Rada of Ukraine and the PACE.

Inter-parliamentary cooperation of Verkhovna Rada of Ukraine and its role in ensuring of the rights and freedoms of human and citizen are characterised in the given issue.

Key words: inter-parliamentary cooperation, the Verkhovna Rada of Ukraine, Inter-Parliamentary Union, Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Organisation for Security and Cooperation in Europe Parliamentary Assembly, ensuring of the rights and freedoms of human and citizen, human rights.